

Konungens Befallningshafwandes

uti

Christianstads Län

till

Kongl. Maj:st

afgifne

Fem Års

B e r ä t t e l s e

År 1822.

C. R. D. E. R. S. D. E. M.

Tryckt hos Directeuren Henrik And. Nordström, 1823.

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Konungens Befallningshafvandes uti Christianstads Län till Kongl. Maj:t ingifne Fem års Berättelse År 1822.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB).

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

Konungens Befallningshafwandes

uti

Christianstads Län

till

Kongl. Maj:st

afgifne

Fem Års

B e r ä t t e l s e

År 1822.

C. R. D. E. R. S. D. E. M.

Trykt hos Directeuren Henrik And. Nordström, 1823.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

| | Sid. |
|--|------|
| 1:o Länets allmänna beskaffenhet..... | 3. |
| 2:o Innewånare..... | 4. |
| Folkmängden..... | 4. |
| Folket..... | 4. |
| 3:o Näringar..... | 4. |
| Jordbruk..... | 4. |
| Boskapsskötsel..... | 5. |
| Skogar..... | 6. |
| Bergsrörelse..... | 6. |
| Fabriquer, Bruk och öfrige Näringar..... | 7. |
| Binäringar..... | 7. |
| Handel..... | 8. |
| 4:o Politisk Författning..... | 8. |
| Kammarwerk..... | 8. |
| Stats-bidrag..... | 8. |
| Politi..... | 9. |
| 5:o Städer..... | 9. |
| Christianstad..... | 10. |
| Cimbritshamn..... | 11. |
| Engelholm..... | 11. |

Tabellbilaga

Statistique Tabell för Landet i Christianstads Län
Statistique Tabell öfwer Städerne i Christianstads Län

1:0 Lånets allmänna beskaffenhet:

På en rymd af ungefärligen 53 kvadratmil, är beskaffenheten af Christianstads Län, högst ombytlig. Hela norra delen deraf wisar ingen skillnad emot de angränsande Kronobergs och Hallands Länar, och är, som de, dels skogsbväxt, och dels bestående af kala ljungedar, med större och mindre bergsträckor eller åsar, samt af någre dyppne slätter i westra delen, eller i Bjära och Norra Åsbo Häradar, men det öfrige skogrikt och karraktigt. Södra delen deremot, utgörande Ängelsta och Terresta Häradar, är en bördig och skogslös slättbygd, och det öfrige af Länet består af ämsom skogbewuxen mark, och ämsom af sådesrika slätter. Intet Härad är i saknad af de sistnämnde; och, såsom måst sådesgifwande, kunna räknas trakterna omkring Christianstad och Engelholm. I skogsbygderne är jordmonen, nästan utan undantag, sand och grus; och på slättbygderne deremot finnes jord af alla arter, samt äfwen stark lera; dock synes sandmyllan wara den måst rådande i Länet.

Uti nordöstra delen af Länet finnas någre betydliga Sjöar; men för öfrigt har Länet brist deraf; dock tillräckligt af större och mindre wattendrag för Sägar, Myllqwarnar, och andre dylike inrättningar.

Wid kusterne är Länet beswäradt af flygsand, till hvars dämpande betydelige åtgärder likwäl äro widtagne.

Till uttorkning af kärr och mosar finnas äfwen tillfällen, ehuru de, i brist af omtänka, och kanske äfwen i saknad af förmodgenhet och kunskap, ej blifwit begagnade. Säkerligen werka desse kärr ofördelaktigt på klimatet, emedan man förmärkt, att skogsbygderne ostare än slätterne hemlösas af skadlige frostnätter.

Lånets hufwudnäringar äro Åkerbruk, Postkapsstiftel och Skogshandtering, hwilken sistnämnde dock, efter skogens olika beskaffenhet, af löf- eller barrskog, gifwer en olika riktning för dess användande.

Såsom bindningar kunna i första rummet nämnas Linne- och Ullwäfnader, och derefter diverse Träd- och Jern-tillwerkningar, samt Saltpetersjudning.

2:o Innewånare:

Folkmängden war, wid förra årets mantalskrifning, som följer:

| | | |
|--------------------------------------|-------|---------|
| Mantalskrifne personer af båda könen | • | 72,909. |
| Mantalsfrie dito | d:o • | 54,720. |

Summa 127,629.

Betydeligt är folkmängden i tilltagande: totalsumman deraf war år 1817 121,979; och har således på de sista 5 åren öfats med 5,650 personer. Orsakerna härtill anses wara ett utwidgadtt Åkerbruk, Hemmansöfningar, betydligt antal af ny-anlagde Torp, uppsättningen af tvåanne nye Infanterie-Regimenten, hwilkas Soldater alle äro så wäl lönte, att de kunnat bosätta och gifva sig, samt den lyckan, att Lånet under denne tidrymd ej warit hemskt af någon härjande farsot, och förnämligast Vaccinationen, som hindrat Poppornas härjning.

Folket är i allmänhet enkelt i dess bildning, sedigt, flitigt och arbetsamt, i synnerhet wid mognare ålder; men bland de yngre synes lättfinnigheten snarare till- än aftaga, hwadan ock tjenstefolket är mindre dugtigt och pålitligt, än det borde wara: de fortfarande Enskiften hafwa likwäl en fördelagtig werkan, äfwen på den tjenande Classens seder; och tillgång på arbetare saknas emedlertid ej, ehuru det icke bdr oanmält lämnas, att löner och dagsverkspriser de sednare åren stigit i samma mon, som Landtmanna-producterne fallit i wärde, och affättningen deraf blifwit swårare. Må hända orsaken härtill mycket igenfinnes i lättheten att nu föda sig, sedan Potatoes-odlingen wunnit en så märkelig utwidgning.

Allmogen är behållen, ehuru ej särdeles wälståndande, samt en del hjelper sig fram genom flit och omtänka. Fylleriet bland allmogen har snarare af- än tilltagit; och minskningen i antalet af Krogar anses såsom en befordrande orsak dertill.

3:o Wåringar:

Jordbruket synes göra beständiga framsteg, och den närwarande misgynnande conjuncturen tyckes ej en gång ännu hafwa föranledt någon instringning deruti. Ståndspersonerne hafwa öfwerallt antagit wåxelbruket, och lämpat det efter local och jordmon; men Allmogen nyttjar merendels en tredjedel af åfern till bete, och två tredjedelar till såde, hwaraf en tredjedel besås med råg, något mera med korn, samt återstoden med hvetet, årtier, bönor, wicker, blandsåd och potatoes, allt efter jordmonernes olika beskaffenhet på slättbyg-
derne.

berne. I skogsbyggderne åter brukas all återjorden årligen; men vår-råg nyttjas der till utsäde, i stället för höst- eller vinter-råg; och på en del orter, der mager sandjord finnes, brukas bohvete, och sedan råg; hwarefter jorden får hvila 5, 6 à 10 år, samt begagnas derunder till betesmark. I skogsbyggderne nyttjas åfwen något swedjande.

Odlingen af Potatoes är ganska betydlig, och tillräcklig för föda, samt hela Länets Brännvinsbränning; men Trädgårdstrugter, Lin och Hampa, odlas endast till husbehof, och Humle allenast i skogsbyggderne.

Sådesproductionen kan, ehuru en del af Länets innewånare nödgas köpa spannemål, dels inom och dels utom Länets, likväl med skäl sägas vara, på det hela, mer än tillräcklig för Länets behof, i vanlige år, så att betydligt öquantum spannemål kan utdras till andre orter, och det synes vara i tilltagande, hvar till ett bättre brukningsfätt och odlingar, samt framsför allt den ymnige affättningen på Landtmannawaror, som flere år å rad inträffat, i synnerhet bidragit. Enskiftes-delningarne, som, i mon af råd och lågenhet, fortsättas, och hwilkas fördelar, ju längre dess mer, inses af Allmogen, gifwa säker anledning till den förmodan, att detta framskridande i jordbruket ännu länge skall fortvara.

Åfwen hos Allmogen börja nu wisa sig de i sednare tider införde bättre Åkerbruchs-redskaper: hos Ståndspersonerne finnas de allmänt; likasom Tröskwerk, Hackelse-machiner, och andre mekaniske inrättningar till besparing af arbetskraft.

Wostapsfödtel:

Fodertillgången i allmänhet är ej swarande emot den i bruk warande återjorden. På ångarnes förbättring tänkes föga, utan snarare wansködas de genom otidigt betande höst och vår. Stallfodring är sållsynt, ehuru den mycket wäl behöfdes på slättbyggden, som har swagt och otillräckligt bete. Af detta kan slutas, att kreaturs-racerne ej kunnat mycket förbättras; dock likväl bär nämnas, att wisa orter af Länets hafwa mycket gode hästracer; att på flere ställen äro gode stuterier, samt att så wäl derifrån, som af Allmogen, erhållas många hästar för Cavallerie-Regimenternes behof; åfwen som att de anstalter, Regeringen i sednare tider widtagit, till hästafwelnis förbättrande, säkerligen skola upphjelpa densamma.

Wostapen är ej stor, men dugelig både till arbete och slag; och skogsbyggden lämnar mycket tillfälle till dess uppfödande, så att mer än tillräckligt antal finnes för Länets behof; Likväl äro kreatursprisen ej i det förhållande, att

att Victualier med winst kunna affättas utom Lånet, och knappast inom desamma.

På större Säterier har Färafveln blifwit mycket förbättrad, genom in-föp af Merinos-Får, som kunnat erhållas från Flyinge; men Allmogens Får äro af dålig beskaffenhet, och fåtas illa.

För Bostapsfjuka har Lånet varit tämmeligen fredadt; och den tillätne brännvinsbränningen har lämnat tillfälle till Ladugårdarnes förskande, så att Bostapsfötseln snarare är i till- än aftagande.

Skogar:

Ännu saknar ej Lånet tillgång på alla sorter både Lbf. och Barrskog. Ödtra delen, fastän skoglös, har dock ej långt till skogsbyggden, och hämtar derifrån sine behofwer. Medlersta delen har endast Lbfskog; men utförer deraf wed till slättbyggden, samt Ståderne Christianstad och Lund; och norra delen af Lånet, som äger stort förråd af Barrskog, affätter en betydlig mängd Timmer, Bräder och Plankor till de öfrige trakterne af Skånske Lånen. I hela Lånet finnas torfmostrar, hvilka till en stor del förse innewånarne med nödigt bränse, och äfwen lämna något till försäljning. De fläste skogar äro delade ägarne emellan. Någre Allmännings-skogar finnas ej: icke eller någon under Recognition upplåten.

Med undantag af några Ståndspersoner, hushållas i allmänhet illa med skogarne; och de öfwerenskommelser, som blifwit träffade, till deras bättre wårdande, samt återplanteringar, hafwa, i saknad af nådig Stadfästelse, ej kunnat sättas i verkställighet. Byggnadsfättet har wunnit mycket, så till utseende som waraktighet desse sednare åren, och af sten uppförde Ladugårdshus äro nu mera ej sällsynte. De skogsödande trädgårdesgårdarne förswinna allt mer, och det nästan allmänna stängelsfättet är af sten, eller enris i skogsbyggden, samt på slätten jordwallar, planterade med pil, der sten saknas.

Bergsrörelse:

Finnes egentligen ej inom Lånet, utom Andrarums Allun-Bruf, som drifwes med fördel efter en ny förbättrad method; och en Kopparchammare, samt ett Manufacturwerk för Måsing, Stål och Jern.

Malmanledningar och Fosillier saknas wiserligen ej, utan wisa sig många sådana inom Terresta Härad, ehuru de, af brist på förlag och omtänka, icke blifwit begagnade. Äfwen finnes i nämnde ort en outtömmelig tillgång af Marmor. och Skiffer-arter; men endast fyra personer, utan förmyndighet och Fun-

Funskaper, arbete härpå; och en inrättning af mera utwidgad omfattning för stenuggning och slipning, hvilken syntes blifwa lika lönande som gagnelig, har affstadnadt, i anseende till inträffade tillfällige omständigheter.

Sabriquer, Bruk och öfrige Näringar: Af desse bdr i främsta rummet nämnas Torsebro Krut-Bruk, hwilket, i den nye ägarens hand, drifwes med ökad kraft.

Utom Mjölqvarnar, Sägar, Stampwerk och Tegelbruk, hvilka i Tabellerne äro upptagne, finnas i Länets sju Lädergarfwerier, ett obetydligt Klädeswärfveri, samt åtta Pappers-Bruk, hwaraf det wid Klippan, i Södra Åsbo Härad, är betydligt, och syfvelätter omkring hundrade större och mindre menniskor.

Wisa trakter af Länets äga god tillgång på kalkbrott, hvilka, med stor förmon, af deras ägare bearbetas.

Bindningar:

Äro af mångfaldige slag, allt efter orternas local och olika beskaffenhet: de bestå af Jagt; Fiske, hwaraf det i Saltsjön är förmonligast; Tjåru- och Wottasteförbränning; Kolning; Sjöfart; Tillverkningar af Ule- och Linne-wäfnader; af Jern, såsom Årderbillar, Håstkor, Nyor och Liar; af Tråd, utgbrande Laggfåril, Trådkor, Hjul, Ristor med mera, Bastrep, Timmerhygge och Sågning; Tobaks- och Humle-plantering, samt Saltpeter-sjudning, hvilken sistnämnde näringsgren dock egentligen idlas inom Öbingse Härad, hwarest tillverkats mer än beloppet af Länets Saltpetergård.

Desse bindningar bidraga wäsentligen till Allmogens bergning, och då de, i tidernes långd, bibehållit sig utan allmänna understöd eller prerogativer, tyckes sådant bewisa, att de äro enlige med ortens läge och natur-tillgångar, så wäl för tillverkning som afyttring utaf ortens producter. De återverka jemwål förmonligt på återbruket, hwaraf de äga deras stöd, både derigenom, att Landtmannen, till bättre köp än i Städerna, deraf förses med öfkillige nödwändigheter, emot utbyte af des producter, och äfwen att, medelst denne näringsffit, kan underhållas ett större antal menniskor, hvilka, wisa tider af året, då sådant behöfwes, biträda wid återbruket. Härwid bdr dock undantag göras, hwad Saltsjöfisket beträffar, hwilket wiserligen skulle bättre bedrifwas, om det wore wafhångigt af Jordbruket; men nu skötas båda delarne mindre wäl, der de idlas gemensamt, hålst der, hwarest Fisket är upplåtet på Årrende, endast under få års tid.

Handel:

Skas ganska lifligt med Tråd- och Jernwaror, Web, Humle, Wäfnader och dylikt, hwilket afsyttras så wäl till Städerna, inom och utom Länets, som å Marknaderna, der äfwen mycket kreatur försäljas; men den Spannemål, som aflätes, måste merendels förfläsa utom Länets; hwaremot Victualier finna någon affättning i Länets egne Städter; dock litwäl måste alla waror transporterats på axel, med undantag af en del Spannmål, hwilken södwägen kan affändas till Blekinge.

Den enda Författning, som under dessa åren är utgifwen, angående handel med Jernwaror, är ännu så ny, att man ej kan bedömma dess werkan.

Då ingen klagan uppstådt öfwer saknad af wägar, så har någon åtgärd i den delen icke behöft widtagas; men på Allmogens önskan hafwa flere Marknadsplatser blifwit inrättade.

4:ö Politisk Författning.

Rammarwerk: Ett enda Hemman af $\frac{3}{10}$ mantal har, under loppet af de sistförflutne fem åren, ingått i allmänna Skyldigheters utgörande, sedan de frihetsår till ända lupit, hwilka warit bewiljade efter dess upptagande från öde; och en Qwarn har erhållit Hemmantal af $\frac{1}{10}$. Inga Hemman äro fallne i ödesmål; och Hemmanens ringa områden i allmänhet lämna ej tillfälle till några Nybyggen.

Hemmansflytningar hafwa mycket tilltagit de sednare åren. De kunna medföra både förmåner och olägenheter; men säkert är, att de sistberörde öfwerwäga de förstnämnde, derest ingen gräns härfdre sättes, och att en del af Hemman åtskildande Skyldigheter swärligen kunna utgöras, så wida ägaren ej är besuten.

Storffistes- och i synnerhet Enskiftes-delningar fortfara, och hafwa i alla afseenden god werkan.

Allenast en enda fråga om Watten-uppdämning är wid Domstol anhängig; men synes ej wara af någon allmän wigt.

Antalet af Hemman utaf olika naturer, Lägenheter, Bruk, Qwarnar med mera, som tillhöra Kronan, Lärowerk, Fromma Stiftelser och så widare, äro uti Tabellen specificerade.

Stats-Bidragen äro, efter möjligaste bästa rättwisa, fördelade emellan de Skattdragande, och ingen klagan höres deröfwer. En del Statsbörder kunna

na wara mera tryckande för den ene än den andre, hwilket, härdrande af särskilde locale omständigheter, ej kan afhjelpas. Många önska, att med jordens producter, efter Markgångspris, få afbrida sina skatter; dock torde denna önskan härleda sig från närwarande tröge affättning å desse producter, samt upphöra wid ett förändradt förhållande: Emedlertid är säkert, att skatterna blifwa tunga i den mån waruwärdet och affattningen minskas; att waruwärden blifwit mycket lägre, än de woro då Hemmanswården för Bewillnings-Taxeringen bestämdes, samt att mången torde sakna förmåga, att utbetala sine Kronoutskylder med penningar, i anseende till bristande affättning på hwad dess Egendom producerat.

Wid Tabellens upprättande har följande beräkningsgrund blifwit antagen:

| | |
|---|----------------|
| Kostnaden för en Husar eller Dragon med Häst, Mundering, Pafsevolance, med mera | 140 R:br B:co. |
| En Soldat med Mundering, underhåll, Pafsevolance | 66: 32 f. |
| Bidrag till Clereciet af hwarje helt Hemman | 33: 16. |
| Skjutningsbesvär | 15: — |
| Wåghållnings- och Brobyggnads-skyldigheten | 8: — |
| Diverse Önera och Allmänna Besvär | 6: 32. |

Politi: Till ordningens och sedlighetens widmagthållande äro, inom hwarje By eller Orannlag, Ordningssmän tillsatte, och försedde med nödige Instructioner. Scholor, hwaruti Allmogens Barn få lära läsa, skrifa och räkna, finnas inom alla Församlingar, men ej andre.

Allmogen börjar blifwa mera uppmärksam på hälsans bewarande: Bohningshusen byggas sundare: Läkare tillkallas wid sjukdomstillfällen, och tillgången på sådana är, genom Regeringens omsorg, lättad.

Fattigförsörjningen sker olika, dock efter ordentligt upprättade Reglementen inom hwarje Socken. Man har derigenom sökt hindra de lättjefulle, att, medelst kringgående, beswära Allmänheten med tiggande; hwilket också till det måsta upphört, så widt det utöfwats af egne innewånare; men i följd af sitt läge, har Lånet mycken olågenhet af tiggare från andre orter.

Ordnigen med Gästgifwäre är enligt gällande Författningar.

5:0 Städer:

Åf desse äger Lånet 3:ne, nemligen Christianstad, Cimbrishamn och Engelholm.

Christianstad, som förut varit en betydlig handelsstad, har, allt sedan segelfarten till hafvet, genom Helge-Å uppgrundande, upphörde, ansenligen af-tagit. Alla waror måste nu forslas 2 mil, emellan Staden och Lastageplatsen Åhus, hwarest hamnen nu åfwen är så dålig, att endast smärre jakter kunna inlöpa.

Genom handelns aftynande hafwa åfwen Fabriquerne upphört, så att, för närwarande, inge sådane finnas, utom någre Färgerier och Garfwerier. Stadens näringsfång äro således des återstående obetydliga handel, samt Handtwerkerierne; dock klagas deråfwer, att Garnizons-manskapet mycket minskar förtjensten för Handtwerkerne. Med undantag af Salt, drifwes handeln måst med sådane waror, hwilka hämtas från andre Städer.

Landtmanna-producter af åtllige waror tillförs Staden i sådant öfverflöd, att de ej skulle finna affättning, om ej de närmaste Städer i Blekinge här gjorde uppköp, och den ene Landtmannen köpte af den andre på Stadens Torg; men med spannmål idkar Staden nästan ingen handel. Landsbyggdenns innerwånare hafwa således wisserligen förman af att i Staden erhålla affättning för en del Victualier; men skulle wara än mera belätne, om de åfwen der funno köpare till Spannmål och Brännwin, som den fringliggande orten i ymnighet producerar; af hwilken ordsak Staden har ett mindre betydligt inflytande på landets kultur, näringar och konstlit.

Utom Stapelfriheten, har Staden ingen prohibitiv Författning till sin förman.

Stadens betydliga och gode jord användes endast till wanligt åkerbruk, med Såd, och någon Potatoes-plantering.

På allmän bekostnad har af ålder varit en Trivialskola i Christianstad; hwarjemte någre enskildte Schole- och Uppfostrings-anstalter åfwen finnas.

Flere erfarne Läkare äro att tillita, och då jemwål Lånets Lazarett och Curhus ligga inom Staden, så synes något widare tillgörande wid helsewården ej wara af nöden.

Fattigförörjningen har nu kommit på mycket god fot, dels genom den af Kongl. Maj:st härtil nådigst gifna betydliga penningesumma, och dels genom enskildte personers ansenliga gåfwor, samt det årlige bidrag till de fattiges underhåll, hwilket så wäl Stadens innerwånare, som här förslagde Staters Embets- och Tjenstemän förbundit sig att årligen aflämna.

Ördningens bibehållande besörjes af Commendanten och Borgmästaren, enligt Lag och Författningar.

Till Skjutens utgörande biträdes Staden af en del angränsande Wpar-
 År

År 1817 war Stadens folkmångd, Militairen oberäknd, 2915 personer, samt år 1821 mantalskrifne 1999 och mantalsfrie 1074, eller tillsammans 3073. Den har således på desse 5 år blifwit ökad med 162 personer, hwartill den nye Hof-Rättens hitflyktning torde, i märkkelig mån, hafwa bidragit.

Embritshammns Stad grundar sitt bestånd i synnerhet på Handel, Handtwerkerier, Fiskeri, och någon Sjöfart; men hamnen, ehuru djup, saknar alla beqwåmligheter, och ligger alldeles öppen för hafswinden. Omkring 8000 tunnor såd hafwa, per medium, hwarje år blifwit utskippade till Blekinge och Stockholm, hwaremot Staden importerar Trådwaror, Ljåra, Jern, Salt, Gampa och något kramwaror, som affättas till den angränsande flåttbyggden, i utbyte mot landets öfwerflotts-producter, som der införas.

Handeln har likwål, i betydlig mån, aftagit de 2:ne sista åren, hwartill Magistraten tror sig finna orsaken i de låga spannemålspriserna och deras härörbrande penningebristen, som tvingar Allmogen, att neka sig alla beqwåmligheter.

Öf bland Fiskerierne drifwes Sillfisket med någon förmon; men de öfrige, såsom Lax-, Torst- och Ålfisken, äro af ringa betydighet.

Genom öfwergångne eldswådor har, i förening med Handels och Handtwerkeriernes förminskande, allmänna wålmågan aftagit, wagtadt Kongl. Maj:st till de brandskadade i nåder anslagit stora summor, och åfwen mycket influtit genom enskiltes gismildhet.

För allmänna undervisningen har Staden en Apologist-Schola, med allenast En Lärare.

Någon Fattig-inrättning finnes icke; och den har ej eller behöfts, emedan sällan någon varit nödsakad anlita allmänna wålgörenheten; men när någon sådan finnes, erhåller han särskild omwårdnad.

I hänseende till Stadens inslytande på Landets kultur, är Embritshamn wisseligen den måst gagnelige genom dess spannmåls-handel; dock använder Staden sin egen jord till rivalisering med Jordbrukaren.

Folkmångden war år 1817: 262 personer; och år 1821: 265 personer, hwaraf 513 mantalskrifne, hwadan antalet på desse 5 åren ökats med 3.

Engelholm är den obetydligaste af Ståderne i Länet. Dess folkmångd, som år 1817 utgjorde 615 personer, har minskats på de sistförflutne 5 åren, och war år 1821 endast 564 personer, hwaraf 507 mantalskrifne. I likhet med de förutnämnde Ståderne, äro Handel och Handtwerkerier, jämte något Fiske i den förbiflytande Rönne Å, Engelholms näringsgång; men utan hamn, och omgifwen af, genom local, mera gynnade Ståder, är handeln ganska ringa,

ringa, och Handtwerkerierne, såsom lydande under andra Ståders Amt eller Embeten, föga fördelaktige för deras idkare.

Från Landet införes hwad som kan afsyttas; men större delen af jordbrukets alster affättes i Malmöhus Län, eller Halland.

Nåringar och handel äro af oswannämnde orsaker i aftynande.

Stadens inslytande på Landets cultur och nåringar är högst ringa; men fördelen, att på närmare afstånd få inköpa en del nödwändighetswaror, är en förmån för den angränsande landsorten, hwarigenom denne, i likhet med Länets öfrige Städer, gagnar Landet.

Någre prohibitive Författningar till fördel för Engelholms och Cimbrits-hamns Städer finnas ej.

Stadens jord besås med säb.

På Enskildtes bekostnad är en Schola inrättad.

Fattighus är uppbyggt utaf de medel, hwilka af Hans Kongl. Maj:t i nåder blifwit vertill skänkte; och Stadens fattige försörjas af det betydliga belopp, som Kongl. Maj:t i nåder för sådant ändamål lämnat, samt genom de medel Staden häröfve anslår.

Någre särskildte anstalter för Sjukwärden finnas ej.

Skjutsen bestrides gemensamt af Staden och angränsande Allmoge.

Christianstad & Lands-Contoiret den 24 December 1822.

AXEL DE LA GARDIE.

J. Lifman.

Statistique Tabell öfwer Städerne i Christianstads Län.

| Staden tillhörig jord. | Utsåde af: | | Medel-afkastning sedan ut-sådet är afdragit. | | | | | | | | | | | | | | Underhållne Kreatur. | | | | | | | | | | Uppskattadt värde. | | | | | | | | | | Stats-Bidrag. | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|------------------------|------------|------------|--|-------------------------------------|-------------|------------------------------------|------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|-----------|-----------|------------|------------|------------|------------|-------------|----------------------|-----------|------------|-------------|------------|-----------|------------|------------|------------|------------|--------------------|----------------|----------------|--------------|----------------|--------------|------------|-----------|--------------|--------------|---------------------------------|------------------------------------|------------|--------------|------------|---------------------------------|--------------|--------------|--------------|------------|---------------------------------|---------------|----------|--|--|---------------------------------|--|--|--|--|
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | Bewillning. | | | | | | | | | | Stads- och Kommuners underhåll. | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | Stads- och Kommuners underhåll. | | | | | Stads- och Kommuners underhåll. | | | | | Stads- och Kommuners underhåll. | | | | | Stads- och Kommuners underhåll. | | | | |
| Christianstad | 300 | 634 | 869 | — | 1503 | 15 | 26 ¹ / ₃ | 140 ² / ₃ | 299 ¹ / ₂ | 64 | 2 | 50 | 120 | 141 | 694 | 1320 | 296 | 8 | 163 | 1109 | 247 | 16 | 360 | 88 | 257 | 259 | — | 356,300 | 85,700 | 3,000 | 445,000 | 713 | 171 | 36 | 2,000 | 4,719 | 7,639 | 47 ¹ / ₂ | 340 | 1,200 | 800 | 100 | 2,100 | 1,200 | 480 | 360 | 4,353 | 16,519 | 24 | | | | | | | |
| Simbriehamn | 142 | 208 | 6 ³ / ₄ | 91 ¹ / ₄ | 306 | 3 ¹ / ₄ | 7 | 54 | 78 | — | — | 62 | 42 | 6 | 5 | 7 | — | — | 10 | 10 | 46 | 22 | 96 | 25 | 50 | 75 | — | 109,652 | 19,171 | 4,000 | 132,823 | 219 | 38 | 8 | 607 | 74 | 946 | 10 ¹ / ₄ | 123 | 308 | — | 102 | 410 | 45 | 600 | 115 | 1,823 | 4,072 | 14 | | | | | | | |
| Engelholm | 100 | 74 | 91 | 110 | 275 | 6 ¹ / ₈ | — | 15 | 15 | 30 | 24 | 2 | 8 | — | 30 | 30 | 90 | 72 | 8 | 40 | 26 | 12 | 70 | 14 | — | — | — | 95,808 | 9,900 | — | 105,708 | 191 | 19 | — | 1,019 | 111 | 1,340 | 19 ¹ / ₂ | 81 | 300 | — | 125 | 425 | 200 | 66 | 200 | 1,440 | 3,771 | 19 | | | | | | | |
| Summa | 542 | 916 | 966³/₄ | 201¹/₄ | 2084 | 24³/₈ | 33¹/₃ | 209²/₃ | 392¹/₂ | 94 | 26 | 114 | 170 | 147 | 729 | 1357 | 386 | 80 | 181 | 1159 | 319 | 50 | 526 | 127 | 307 | 334 | — | 561,760 | 114,771 | 7,000 | 683,531 | 1,123 | 228 | 44 | 3,626 | 4,904 | 9,925 | 77²/₈ | 544 | 1,808 | 800 | 327 | 2,935 | 1,445 | 1,146 | 675 | 7,616 | 24,363 | 9 | | | | | | | |

Christianstads Lands-Contoir den 24 December 1822.

Axel De la Gardie.

J. Lifman.

